

סנהדרין פג

כהן ששימש בטומאה.

שאלה: בעא מיניה רב אחא בר הונא מרב ששת: כהן ששימש בטומאה, חייב מיתה בידי שמים או אין חייב מיתה בידי שמים?

תשובת רב ששת: אמר ליה: תניתוה, **כהן ששימש בטומאה אין אחיו הכהנים מביאין אותו לבית דין, אלא פירחי כהונה מוציאין אותו חוץ לעזרה ופוצעין את מוחו בגזירין.**

ואי סלקא דעתך מחייב בידי שמים, לישבקה דליקטול בידי שמים!

קושי 1: אלא מאי? אינו חייב. מי איכא מידי דרחמנא פטריה, ואנן ניקום וניקטול ליה?

קושי 2: איתיביה: **היוצק, והבולל, והפותר, המולח, המניף, המגיש, והמסדר את השולחן,**

המטיב את הנרות, והקומץ, והמקבל דמים בחוץ – פטור. ואין חייבין עליהן לא משום זרות,

ולא משום טומאה, ולא משום מחוסר בגדים, ולא משום רחוק ידים ורגלים.

הא מקטר – חייב. מאי לאו, מיתה?

תירוצ: לא, באזהרה.

קושי על התירוצ: אלא זר נמי לאזהרה? והכתיב: **והזר הקרב ואת!**

תירוצ: הא כדאיתא והא כדאיתא.

קושי: מכלל דיוצק ובולל לאו נמי לא? והתניא: **אזהרה ליוצק ובולל מניין?**

תלמוד לומר: קדשים יהיו ולא יחללו.

תירוצ: מדרבנן, וקרא אסמכתא בעלמא.

קושי 3: מיתיבי: **ואלו הן שבמיתה – טמא ששימש.**

אין תירוצ: תיובתא!

גופא:

ואלו שבמיתה		אינן במיתה אלא באזהרה	בעל מום והזיד במעילה
האוכל את הטבל, וכהן טמא שאכל תרומה טהורה, וזר שאכל את התרומה, וזר ששימש, וטמא ששימש, וטבול יום ששימש, ומחוסר בגדים, ומחוסר כפרה, ושלא רחץ ידים ורגלים, ושתוי יין, ופרועי ראש.		ערל, ואונן, ויושב	רבי: בחכמים: באזהרה.

ויקרא פרק כב

(ב) דבר אליהם ואלבנו וינזרו מקדשי בני ישראל **ולא יחללו** את־שם קדשי אשר הם מקדשים לי אני ה'. (ג) אמר אלהם לדרתכם כל־איש אשר־יקרב מכל־זרעכם אלה־קדשים אשר יקדישו בני ישראל לה' וטמאתו עליו ונכרתה הנפש ההוא מלפני אני ה'.

(ט) ושמרו את־משמרת־י ואל־ישאו עליו חטא ומתו בו **כי יחללו** אני ה' מקדשם.

(י) וכל־זר לא־יאכל קדש תושב כהן ושכיר לא־יאכל.

(יד) ואיש כִּי־יאכל קדש בשגגה ויסף חמשתו עליו ונתן לכהן את־הקדש. (טו) **ולא יחללו** את־קדשי בני ישראל את אשר־ירמו לה' והשיאו אותם עון אשמה באכלם את־קדשיהם כי אני ה' מקדשם.

ויקרא פרק כא

(ו) קדשים יהיו לאלהיהם **ולא יחללו** שם אלהיהם כי את־אשי ה' לחם אלהיהם הם מקריבם והיו קדש.

המקור למקרה הראשון בברייתא **האוכל את הטבל** מנלן? דאמר שמואל משום רבי אליעזר: מניין

לאוכל את הטבל שהוא במיתה? דכתיב: **ואל יחללו את קדשי בני ישראל [את] אש יריאנו**

אש (ויקרא כב: טו). בעתידים לתרום הכתוב מדבר. וילף **חילול חילול** מתרומה, מה להלן

במיתה – אף כאן במיתה.

קושי: וילף **חילול חילול** מנותר: מה להלן בכרת, אף כאן בכרת.

תרומה	נותר
תרומה	פסול אוכל
חוצה לארץ	אין לו היתר במקוה
הותרה	
ברבים	
פירות	
פיגול ונותר	

תירוצ 1: הנך נפישן.

תירוצ 2: רבינא אמר: חילול דרבים מחילול דרבים עדיף.

הרבנית מישל פובר
הדרן - קול נשי בשיתוף החלמודי

• hadran.org.il/he •

המקור למקרה הבא בברייתא: וכהן טמא שאכל תרומה טהורה מנלן? דאמר שמואל: מניין לכהן טמא שאכל תרומה טהורה שהוא במיתה בידי שמים? דכתיב: ושמרת את משמרתך ולא יסאו עליך טמא וכו' (ויקרא כב: ט).

דיוק מדברי הברייתא: טהורה – אין, טמאה – לא. דאמר שמואל אמר רבי אליעזר: מניין לכהן טמא שאכל תרומה טמאה שאינו במיתה? שנאמר: ואתו כו כי יחללהו, פרט לזו שמחוללת ועומדת.

ציטוט מהברייתא: וזר שאכל את התרומה,
דעה חולקת: אמר רב: זר שאכל את התרומה לוקה.
קושי 1: אמרי ליה רב כהנא ורב אסי לרב: לימא מר במיתה, דכתיב וכל זר לא יאכל קדש;
תירוץ: א"י ה' מקדש – הפסיק הענין.
קושי 2: מיתיבי: ואלו הן שבמיתה – זר האוכל את התרומה.
תירוץ: מתניתא אדרב קא רמית? רב תנא הוא ופליג!

המקור למקרה הבא בברייתא: וזר ששימש, דכתיב: והזר הקרב ואת" (במדבר יח: ז).

המקור למקרה הבא בברייתא: וטמא ששימש, כדבעא מיניה רב חייה בר אבין מרב יוסף: מניין לטמא ששימש שהוא במיתה? דכתיב: דבר אל אהרן ולא בניו ויגזרו מקדשי בני ישראל ולא יחללו את שם קדשי. וילף חילוף חילוף מתרומה, מה להלן במיתה – אף כאן במיתה.
קושי: וילף חילוף חילוף מנותר: מה להלן כרת, אף כאן כרת?

תרומה	נותר
גוף	קדש
טמא	פנים
מקוה	פיגול ונותר
ברבים	

תירוץ: חילול דברים מחילול דברים עדיף.

המקור למקרה הבא בברייתא: טמא יום שמיטה, מנלן? דתניא: רבי סימאי אומר, רמז לטבול יום שאם עבד חילל מניין? תלמוד לומר: קדש ית' לאלהיהם ולא יחללו (ויקרא כא: ו) אם אינו ענין לטמא ששימש, דנפקא לן מו'גזרו, תניהו ענין לטבול יום ששימש. וילף חילוף חילוף מתרומה, מה להלן במיתה – אף כאן במיתה.

המקור למקרה הבא בברייתא: ומחוסר בגדים מנלן? אמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן, ומטו בה משמיה דרבי אלעזר ברבי שמעון: וחזרת אתם אכנס אהרן וכו' וחזרת להם מאכצת והיתה להם כהנה לחקת צופט (שמות כט: ט) בזמן שבגדיהם עליהם – כהונתם עליהם; אין בגדיהם עליהם – אין כהונתם עליהם. והווי להו זרים, ואמר מר: זר ששימש – במיתה.

המקור למקרה הבא בברייתא: ומחוסר כפרה מנלן? אמר רב הונא: דאמר קרא וכסר עליה הכהן וטהרה. טהרה, מכלל שהיא טמאה. ואמר מר: טמא ששימש – במיתה.

המקור למקרה הבא בברייתא: ושלא רחוק ידיים ורגלים, מנלן? דכתיב: כבאט אל אהל מועד ירחצו מיט' ולא ימות (שמות ל: כ).

המקור למקרה הבא בברייתא: ושתיי יין, דכתיב: יין ושכר אל תשת... ולא ימותו' (ויקרא י: ט).

המקור למקרה הבא בברייתא: ופרועי ראש, דכתיב: ראש לא יגזרו ופרע לא יגזרו (יחזקאל מד: כ), וכתיב בתריה: ויין לא ישתו. איתקש פרועי ראש לשתיי יין: מה שתיי יין במיתה, אף פרועי ראש במיתה.

המקור למקרה הבא בברייתא: ערל מנלן? אמר רב חסדא: דבר זה מתורת משה רבינו לא למדנו, עד שבא יחזקאל בן בוזי ולמדנו: כל בן נכר ערל לב וערל פה לא יבוא אל מקדשי (יחזקאל מד: ט).

